

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз**

**ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ
ЗЛОЧИНІВ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ БОЙОВИХ
ПРИПАСІВ, ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ, ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН
(ПРИСТРОЇВ) ТА ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ВИБУХАМИ**

**ПРОГРАМА
тренінгу**

для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра та магістра

Київ - 2018 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Розробники:

Атаманчук В.М. – завідувач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз Навчально-наукового інституту №2 НАВС, кандидат юридичних наук

Кофанов А.В. – професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз ННІ№2 НАВС, кандидат юридичних наук, доцент, доктор філософії

Кофанова О.С. – доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз ННІ№2 НАВС, кандидат юридичних наук

Приходько Ю.П. – доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз ННІ№2 НАВС, кандидат юридичних наук

Обговорено та схвалено Вченою радою НАВС 30 січня 2018 року, протокол № 1.

ВСТУП

Предметом тренінгу є наукові, загально-правові основи техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів пов'язаних із використанням бойових припасів, вогнепальної зброї, вибухових речовин (пристроїв) та технологічними вибухами, його процесуальні та організаційні питання.

Міждисциплінарні зв'язки: Логіка, криміналістика, кримінальний процес, теоретичні основи судової експертизи, фізіологія, психологія, кримінальне право, технічні засоби криміналістичних досліджень, криміналістична фотографія і відеозапис.

Вид тренінгу: навичковий

Тренінгова група: здобувачі вищої освіти ступеню «бакалавр», «магістр».

Базові компетенції членів тренінгової групи: наявність теоретичних знань щодо: видів злочинів; механізму вчинення злочинів пов'язаних з обігом зброї; причинно-наслідкових зв'язків між об'єктами, явищами та процесами об'єктивної дійсності; сучасних техніко-криміналістичних методів та засобів виявлення, збирання та дослідження слідів застосування вогнепальної зброї та вибухових пристроїв; процесуального порядку досудового розслідування кримінальних правопорушень з обігом зброї.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою тренінгу є набуття здобувачем вищої освіти «Бакалавр/Магістр» компетенції, знань сучасних теоретичних концепцій, наукових, загально-правових основ про техніко-криміналістичне забезпечення розслідування злочинів пов'язаних із використанням (застосуванням) бойових припасів, вогнепальної зброї, вибухових речовин (пристроїв) та побутових або промислових приладів (пристроїв), що призвели до технологічного вибуху, умінь і навичок формування та поповнення інформаційних ресурсів, здійснення реєстраційних процедур при веденні відповідних інформаційно-довідкових ресурсів у Національній Поліції МВС України.

Основними завданнями тренінгу «Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування злочинів пов'язаних з використанням бойових припасів, вогнепальної зброї, вибухових речовин (пристроїв) та технологічними вибухами» є опанування курсантами/слухачами/студентами знань з виявлення,

фіксації, упакування, вилучення криміналістично значущої інформації у вигляді об'єктів зброярського або іншого походження та їх слідів; систематизація та аналіз корисної інформації для розслідування й попередження злочинних посягань пов'язаних зі зброєю або конструктивно схожих із нею пристроїв (приладів); забезпечення умов (робота по збору об'єктів, слідів при ОМП і т.п.) для класифікації, діагностики, ідентифікації об'єктів за допомогою технічних засобів та інформаційно-довідкового забезпечення; можливість завдяки набутих вмінням та навичкам здійснювати розшук об'єктів, інформація про які міститься в реєстраційних масивах; надання у розпорядження карного розшуку, інших оперативних служб, слідчих та судових органів довідкової, доказової й іншої орієнтуючої інформації.

По результатах проходження тренінгу члени тренінгової групи повинні:

знати:

- історичні, теоретичні, методологічні та організаційні відомості вчення про техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події пов'язаного зі зброєю або конструктивно схожих з нею пристроїв (приладів);
- структуру вчення, понятійну, класифікаційну та функціональну частини вчення, зв'язок з іншими окремими криміналістичними теоріями;
- правові підстави роботи з об'єктами зброярського походження, слідами (наслідками) їх дії, відповідним інформаційно-довідковим забезпеченням;
- поняття та завдання відповідного техніко-криміналістичного та інформаційно-довідкового забезпечення;
- види об'єктів відповідного техніко-криміналістичного та інформаційно-довідкового забезпечення;
- засоби та форми ведення та функціонування відповідного техніко-криміналістичного та інформаційно-довідкового забезпечення;
- систему та структуру відповідного інформаційно-довідкового забезпечення Національної Поліції МВС України;
- взаємозв'язок окремих видів інформаційно-довідкового забезпечення;
- допоміжні інформаційні системи, що використовуються у правоохоронній діяльності.

вміти:

- оперувати основними положеннями та поняттями навчальної дисципліни «Техніко-криміналістичне забезпечення розслідування злочинів пов'язаних з використанням бойових припасів, вогнепальної зброї, вибухових речовин (пристроїв) та технологічними вибухами» й застосовувати їх на практиці;
- володіти навиками застосування арсеналу техніко-криміналістичних засобів виявлення, фіксації, упакування, вилучення об'єктів

(слідів) зброярського походження; формування, зосередження та систематизації відповідного інформаційно-довідкового забезпечення;

– досліджувати джерела матеріальних та ідеальних відображень, визначати ступінь їх інформаційної цінності та криміналістичної значимості, використовувати їх для подальшого формування або удосконалення відповідного інформаційно-довідкового забезпечення;

– використовувати відомості про об'єкти зброярського походження для інформаційно-довідкового забезпечення професійної діяльності;

– складати різні види службових документів за підсумками роботи з об'єктами зброярського походження, наслідками їх дії (слідами);

– ефективно використовувати відповідне інформаційно-довідкове забезпечення.

Тривалість тренінгу 30 навчальних годин.

Мова тренінгу: українська мова.

Консультативну допомогу учасники тренінгової групи можуть отримати у науково-педагогічних працівників, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою ****@naiau.kiev.ua

2. Структура тренінгу

Тема 1. Генезис зброярства та зброєзнавства в Україні.

Виникнення і розвиток криміналістичного зброєзнавства. Предмет, об'єкти і методи криміналістичного зброєзнавства. Поняття і класифікація зброї.. Зв'язок криміналістичного зброєзнавства з природничими і юридичними науками.

Виникнення і етапи розвитку криміналістичної вибухотехніки. Місце криміналістичної вибухотехніки в системі криміналістичної техніки, як розділу науки Криміналістики. Поняття, система і структура криміналістичної вибухотехніки. Предмет і об'єкти криміналістичної вибухотехніки. Методи, які застосовуються криміналістичною вибухотехнікою. Криміналістична вибухотехніка і її зв'язок з іншим галузями знань. Процесуальні і не процесуальні форми застосування знань криміналістичної вибухотехніки.

Об'єкти огляду. Вогнепальна і холодна зброя, вибухові пристрої і боєприпаси.

Тема 2. Теоретико-методологічні засади техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів, пов'язаних із використанням бойових припасів, вогнепальної зброї, вибухових речовин (пристроїв) та технологічними вибухами.

Основні етапи виникнення і розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв. Природа вибуху. Класифікація і види вибухових речовин. Фізичний, хімічний і ядерний вибухи. Фактори прояву хімічного вибуху: екзотермічна реакція, газоутворення, детонація, бризантна дія, ударна хвиля.

Поняття, види і класифікація вибухових пристроїв. Ознаки і критерії віднесення об'єктів до вибухових пристроїв. Будова і призначення основних частин і механізмів вибухових пристроїв; корпус, засоби ініціювання, уповільнення і керування вибухом. Кримінальні та замасковані вибухові пристрої. Уражуючі фактори дії вибухових пристроїв.

Техніка безпеки й засоби захисту особового складу при роботі з вибуховими пристроями та їх елементами.

Техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця вибуху. Особливості підготовчого етапу огляду й заходи щодо ліквідації наслідків вибуху. Робочий етап огляду. Особливості тактики і методів роботи слідчо-оперативної групи на місці вибуху. Слідова характеристика місця вибуху. Пошук і виявлення слідів та елементів вибухових пристроїв. Фіксація слідів вибуху. Особливості вилучення, транспортування і зберігання слідів вибуху.

Класифікація вибухових речовин за критеріями: сфера застосування, безпосереднє призначення, фізичний стан, компонентний склад, основний вид вибухового перетворення, спосіб виготовлення.

Об'єкти огляду. Продукти детонації вибухових речовин, ударна та звукова хвиля, осколки та залишки вибухових пристроїв, вторинні уражуючі елементи. Класифікація слідів вибуху, що утворені під час: виготовлення вибухового пристрою; підготовки до вибуху. Характеристика слідів вибухів бризантної, фугасної, термічної та осколкової дії, які утворюються на різних видах об'єктів, у тому числі й тілі людини.

Тема 3. *Зміст техніко-криміналістичного забезпечення розслідування злочинів, пов'язаних із використанням бойових припасів, вогнепальної зброї, вибухових речовин (пристроїв) та технологічними вибухами.*

Суб'єкти техніко-криміналістичного забезпечення: слідчий, спеціаліст-вибухотехнік, інспектор-криміналіст, експерт-баліст, експерт-вибухотехнік.

Перспективні напрями розвитку спеціальних знань експертів-вибухотехніків при дослідженні: вибухових речовин; виробів, що містять вибухові речовини; слідів дії виробів, що містять вибухові речовини.

Поняття техніко-криміналістичних засобів і методів, їх класифікація.

Технічні засоби і методи виявлення продуктів пострілу на руках особи, що стріляла, та на інших предметах.

Об'єкти огляду. Саморобна вогнепальна зброя. Саморобна вогнепальна зброя, виготовлена з використанням деталей заводської зброї. Об'єкти, схожі за зовнішнім виглядом та принципом дії з вогнепальною зброєю (господарчо-побутового, спортивного призначення, травматичної дії та ін.). Патрони, що

конструктивно схожі з боєприпасами, але до них не відносяться (господарчо-побутового призначення, травматичної дії, пневматичні та ін.).

Поняття слідів пострілу та їх класифікація. Явища, що виникають біля дульного зрізу зброї під час пострілу. Траєкторія руху кулі в повітрі. Вплив метеорологічних умов на траєкторію польоту кулі. Деривація польоту кулі.

Визначення природи джерела вогнепального пошкодження. Розповсюдження порохових газів, зерен пороху, що не згоріли, часточок кіптяви, металу та мастила каналу ствола. Визначення виду снаряду чи набоїв за пробойнами та додатковими слідами пострілу.

Диференціація вхідного та вихідного пошкодження, послідовності їх утворення і визначення напрямку, дистанції та місця, звідки проведено постріл.

Тема 4. *Особливості застосування техніко-криміналістичного забезпечення при розслідуванні злочинів, пов'язаних із використанням бойових припасів, вогнепальної зброї, вибухових речовин (пристроїв) та технологічними вибухами.*

Техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, окремих слідчих (розшукових) дій і вибухотехнічних експертиз.

Алгоритм дій суб'єктів техніко-криміналістичного забезпечення при проведенні огляду місця події за фактом виявлення вторинних вибухових пристроїв на місці кримінального вибуху.

Особливості використання технічних засобів і методів при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування злочинів, пов'язаних із кримінальними вибухами: пред'явлення особи для впізнання (ст. 228 КПК України), обшуку (ст. 234 КПК України), огляду трупа (ст. 238 КПК України), слідчого експерименту (ст. 240 КПК України), освідування особи (ст. 241 КПК України).

Особливості проведення судово-медичної, пожежно-технічної та трасологічної експертиз у кримінальних провадженнях щодо злочинів, пов'язаних з кримінальними вибухами, розкривши їх можливості у вирішенні відповідних завдань.

Тема 5. *Сучасний стан та перспективи правової регламентації обігу зброї, бойових припасів та конструктивно схожих з ними пристроїв (ММГ і т.п.).*

Аналіз діючої правової регламентації обігу зброї та змісту сучасних законодавчих ініціатив у вигляді законопроектів «Про зброю» та «Про обіг зброї не військового призначення» (1992-2017 р.р.). Проблематика утворення державного кадастру зброї та обов'язкового ліцензування і реєстрацію вогнепальної зброї, що ввозиться на територію України з метою реалізації.

Огляд та аналіз сучасного стану зарубіжного досвіду, порівняння ситуацію зі зброєю, що склалась у багатьох Європейських країнах.

Питання легалізації зброї травматичної дії, іменної зброї, видачі зброї приватним охоронним фірмам, ліцензування зброї, масо-габаритних макетів вогнепальної зброї.